ശിവപുരാണമ്/സംഹിതാ 1 (വിശ്വേശ്വരസംഹിതാ)/അധ്യായഃ 13

ഋഷയ ഊചുഃ .

സദാചാരം ശ്രാവയാശു യേന ലോകാഞ്ജയേദ്ബുധഃ .

ധർമാധർമമയാൻബ്രൂഹി സ്വർഗനാരകദാംസ്തഥാ 1 .

സൂത ഉവാച .

സദാചാരയുതോ വിദ്വാൻബ്രാഹ്മണോ നാമ നാമതഃ .

വേദാചാരയുതോ വിപ്രോ ഹ്യേതൈരേകൈകവാന്ദ്വിജഃ 2 .

അല്പാചാരോല്പവേദശ്ച ക്ഷത്രിയോ രാജസേവകഃ .

കിംചിദാചാരവാന്വൈശ്യഃ കൃഷിവാണിജ്യകൃത്തയാ 3 .

ശൂദ്ര ബ്രാഹ്മണ ഇത്യുക്തഃ സ്വയമേവ ഹി കർഷകഃ .

അസൂയാലുഃ പരദ്രോ ഹീ ചംഡാലദ്വിജ ഉച്യതേ 4 .

പൃഥിവീപാലകോ രാജാ ഇതരേ ക്ഷത്രിയാ മതാഃ .

ധാന്യാദിക്രയവാന്വൈശ്യ ഇതരോ വണിഗുച്യതേ 5 .

ബ്രഹ്മക്ഷത്രിയവൈശ്യാനാം ശുശ്രൂഷുഃ ശൂദ്ര ഉച്യതേ .

കർഷകോ വൃഷലോ ജ്ഞേയ ഇതരേ ചൈവ ദസ്യവഃ 6 .

സർവോ ഹ്യുഷഃപ്രാചീമുഖശ്ചിന്തയേദ്ദേവപൂർവകാൻ .

ധർമാനർഥാംശ്ച തത്ക്ലേശാനായം ച വ്യയമേവ ച 7 .

ആയുർദ്വേഷശ്ച മരണം പാപം ഭാഗ്യം തഥൈവ ച .

വ്യാധിഃ പുഷ്ടിസ്തഥാ ശക്തിഃ പ്രാതരുത്ഥാനദിക്ഫലമ് 8 .

നിശാംത്യായാമോഷാ ജ്ഞേയാ യാമാർധം സംധിരുച്യതേ .

തത്കാലേ തു സമുത്ഥായ വിണ്മൂത്രേ വിസൃജേദ്ദ്വിജഃ 9 .

ഗൃഹാദ്ദൂരം തതോ ഗത്വാ ബാഹ്യതഃ പ്രവൃതസ്തഥാ .

ഉദങ്മുഖഃ സമാവിശ്യ പ്രതിബംധ്യേന്യദിങ്മുഖഃ 1.13.10 .

ജലാഗ്നിബ്രാഹ്മണാദീനാം ദേവാനാം നാഭിമുഖ്യതഃ .

ലിംഗം പിധായ വാമേന മുഖമന്യേന പാണിനാ 11 .

മലമുത്സൃജ്യ ചോത്ഥായ ന പശ്യേച്ചൈവ തന്മലമ് .

ഉദ്ധൃതേന ജലേനൈവ ശൗചം കുര്യാജ്ജലാദ്ബഹിഃ 12 .

അഥവാ ദേവപിത്രാർഷതീർഥാവതരണം വിനാ .

സപ്ത വാ പംച വാ ത്രീന്വാ ഗുദം സംശോധയേന്മൃദാ 13 .

ലിംഗേ കർകോടമാത്രം തു ഗുദേ പ്രസൃതിരിഷ്യതേ .

തത ഉത്ഥായ പദ്ധസ്തശൗചം ഗണ്ഡൂഷമഷ്ടകമ് 14 .

യേന കേന ച പത്രേണ കാഷ്ഠേന ച ജലാദ്ബഹിഃ .

കാര്യം സംത്യജ്യ തർജ്ജനീം ദംതധാവനമീരിതമ് 15 .

ജലദേവാന്നമസ്കൃത്യ മംത്രേണ സ്നാനമാചരേത് .

അശക്തഃ കംഠദഘ്നം വാ കടിദഘ്നമഥാപി വാ 16 .

ആജാനു ജലമാവിശ്യ മംത്രസ്നാനം സമാചരേത് .

ദേവാദീംസ്തർപയേദ്വിദ്വാംസ്തത്ര തീർഥജലേന ച 17 .

ധൗതവസ്ത്രം സമാദായ പംചകച്ഛേന ധാരയേത് .

ഉത്തരീയം ച കിം ചൈവ ധാര്യം സർവേഷു കർമസു 18 .

നദ്യാദിതീർഥസ്നാനേ തു സ്നാനവസ്ത്രം ന ശോധയേത് .

വാപീകൂപഗൃഹാദൗ തു സ്നാനാദൂർധ്വം നയേദ്ബുധഃ 19 .

ശിലാദാർവാദികേ വാപി ജലേ വാപി സ്ഥലേപി വാ .

സംശോധ്യ പീഡയേദ്വസ്ത്രം പിതൄണാം തൃപ്തയേ ദ്വിജാഃ 1.13.20 .

ജാബാലകോക്തമംത്രേണ ഭസ്മനാ ച ത്രിപുംഡ്രകമ് .

അന്യഥാ ചേജ്ജലേ പാത ഇതസ്തന്നരകമൃച്ഛതി 21 .

ആപോഹിഷ്ഠേതി ശിരസി പ്രോക്ഷയേത്പാപശാംതയേ .

യസ്യേതി മംത്രം പാദേ തു സംധിപ്രോക്ഷണമുച്യതേ 22 .

പാദേ മൂർധ്നി ഹൃദി ചൈവ മൂർധ്നി ഹൃത്പാദ ഏവ ച .

ഹൃത്പാദമൂർധ്നി സംപ്രോക്ഷ്യ മംത്രസ്നാനം വിദുർബുധാഃ 23 .

ഈഷത്സ്പർശേ ച ദൗഃ സ്വാസ്ഥ്യേ രാജരാഷ്ട്രഭയേഽപി ച .

അത്യാഗതികാലേ ച മംത്രസ്നാനം സമാചരേത് 24 .

പ്രാതഃ സൂര്യാനുവാകേന സായമഗ്ന്യനുവാകതഃ .

അപഃ പീത്വാ തഥാമധ്യേ പുനഃ പ്രോക്ഷണമാചരേത് 25 .

ഗായത്ര്യാ ജപമംത്രാംതേ ത്രിരൂർധ്വം പ്രാഗ്വിനിക്ഷിപേത് .

മംത്രേണ സഹ ചൈകം വൈ മധ്യേഽർഘ്യം തു രവേർദ്വിജാ 26 .

അഥ ജാതേ ച സായാഹ്നേ ഭുവി പശ്ചിമദിങ്മുഖഃ .

ഉദ്ധൃത്യ ദദ്യാത്പ്രാതസ്തു മധ്യാഹ്നേംഗുലിഭിസ്തഥാ 27 .

അംഗുലീനാം ച രംധ്രേണ ലംബം പശ്യേദ്ദിവാകരമ് .

ആത്മപ്രദക്ഷിണം കൃത്വാ ശുദ്ധാചമനമാചരേത് 28 .

സായം മുഹൂർതാദർവാക്തു കൃതാ സംധ്യാ വൃഥാ ഭവേത് .

അകാലാത്കാല ഇത്യുക്തോ ദിനേഽതീതേ യഥാക്രമമ് 29 .

ദിവാഽതീതേ ച ഗായത്രീം ശതം നിത്യേ ക്രമാജ്ജപേത് .

ആദർശാഹാത്പരാഽതീതേ ഗായത്രീം ലക്ഷമഭ്യസേത് 1.13.30 .

മാസാതീതേ തു നിത്യേ ഹി പുനശ്ചോപനയം ചരേത് .

ഈശോ ഗൗരീഗുഹോ വിഷ്ണുർബ്രഹ്മാ ചേംദ്ര ശ്ച വൈ യമഃ 31 .

ഏവം രൂപാംശ്ച വൈ ദേവാംസ്തർപയേദർഥസിദ്ധയേ .

ബ്രഹ്മാർപണം തതഃ കൃത്വാ ശുദ്ധാചമനമാചരേത് 32 .

തീർഥദക്ഷിണതഃ ശസ്തേ മഠേ മംത്രാലയേ ബുധഃ .

തത്ര ദേവാലയേ വാപി ഗൃഹേ വാ നിയതസ്ഥലേ 33 .

സർവാന്ദേവാന്നമസ്കൃത്യ സ്ഥിരബുദ്ധിഃ സ്ഥിരാസനഃ .

പ്രണവം പൂർവമഭ്യസ്യ ഗായത്രീമഭ്യസേത്തതഃ 34 .

ജീവബ്രഹ്മൈക്യവിഷയം ബുദ്ധ്വാ പ്രണവമഭ്യസേത് .

ത്രൈലോക്യസൃഷ്ടികർത്താരം സ്ഥിതികർതാരമച്യുതമ് 35 .

സംഹർതാരം തഥാ രുദ്രം സ്വപ്രകാശമുപാസ്മഹേ .
ജ്ഞാനകർമേംദ്രി യാണാം ച മനോവൃത്തീർധിയസ്തഥാ 36 .
ഭോഗമോക്ഷപ്രദേ ധർമേ ജ്ഞാനേ ച പ്രേരയേത്സദാ .
ഇത്ഥമർഥം ധിയാധ്യായൻബ്രഹ്മപ്രാപ്നോതി നിശ്ചയഃ 37 .
കേവലം വാ ജപേന്നിത്യം ബ്രാഹ്മണ്യസ്യ ച പൂർതയേ .
സഹസ്രമഭ്യസേന്നിത്യം പ്രാതർബ്രാഹ്മണപുംഗവഃ 38 .
അന്യേഷാം ച യഥാ ശക്തിമധ്യാഹ്നേ ച ശതം ജപേത് .
സായം ദ്വിദശകം ജ്ഞേയം ശിഖാഷ്ടകസമന്വിതമ് 39 .
മൂലാധാരം സമാരഭ്യ ദ്വാദശാംതസ്ഥിതാംസ്തഥാ .
വിദ്യേശബ്രഹ്മവിഷ്ണ്വീശജീവാത്മപരമേശ്വരാൻ 1.13.40 .
ബ്രഹ്മബുദ്ധ്യാ തദൈക്യം ച സോഹം ഭാവനയാ ജപേത് .
താനേവ ബ്രഹ്മരംധ്രാദൗ കായാദ്ബാഹ്യേ ച ഭാവയേത് 41 .
മഹത്തത്ത്വം സമാരഭ്യ ശരീരം തു സഹസ്രകമ് .
ഏകൈകസ്മാജ്ജപാദേകമതിക്രമ്യ ശനൈഃ ശനൈഃ 42 .
പരസ്മിന്യോജയേജ്ജീവം ജപതത്ത്വമുദാഹൃതമ് .
ശതദ്വിദശകം ദേഹം ശിഖാഷ്ടകസമന്വിതമ് 43 .
മംത്രാണാം ജപ ഏവം ഹി ജപമാദിക്രമാദ്വിദുഃ .
സഹസ്രം ബ്രാഹ്മദം വിദ്യാച്ഛതമൈംദ്ര പ്രദം വിദുഃ 44 .
ഇതരത്ത്വാത്മരക്ഷാർഥം ബ്രഹ്മയോനിഷു ജായതേ .
ദിവാകരമുപസ്ഥായ നിത്യമിത്ഥം സമാചരേത് 45 .
ലക്ഷദ്വാദശയുക്തസ്തു പൂർണബ്രാഹ്മണ ഈരിതഃ .
ഗായത്രീ യാ ലക്ഷഹീനം തു വേദകാര്യേന യോജയേത് 46 .
ആസപ്തതേസ്തു നിയമം പശ്ചാത്പ്രവ്രാജനം ചരേത് .
പ്രാതർദ്വാദശസാഹസ്രം പ്രവ്രാജീപ്രണവം ജപേത് 47 .
ദിനേ ദിനേ ത്വതിക്രാംതേ നിത്യമേവം ക്രമാജ്ജപേത് .
മാസാദൗ ക്രമശോഽതീതേ സാർധലക്ഷജപേന ഹി 48 .

അത ഊർധ്വമതിക്രാംതേ പുനഃ പ്രൈഷം സമാചരേത് .
ഏവം കൃത്വാ ദോഷശാംതിരന്യഥാ രൗരവം വ്രജേത് 49 .
ധർമാർഥയോസ്തതോ യത്നം കുര്യാത്കാമീ ന ചേതരഃ .
ബ്രാഹ്മണോ മുക്തികാമഃ സ്യാദ്ബ്രഹ്മജ്ഞാനം സദാഭ്യസേത് 1.13.50 .
ധർമാദർഥോഽർഥതോ ഭോഗോ ഭോഗാദ്വൈരാഗ്യസംഭവഃ .
ധർമാർജിതാർഥഭോഗേന വൈരാഗ്യമുപജായതേ 51 .
വിപരീതാർഥഭോഗേന രാഗ ഏവ പ്രജായതേ .
ധർമശ്ച ദ്വിവിധഃ പ്രോക്തോ ദ്ര വ്യദേഹദ്വയേന ച 52 .
ദ്ര വ്യമിജ്യാദിരൂപം സ്യാത്തീർഥസ്നാനാദി ദൈഹികമ് .
ധനേന ധനമാപ്നോതി തപസാ ദിവ്യരൂപതാമ് 53 .
നിഷ്കാമഃ ശുദ്ധിമാപ്നോതി ശുദ്ധ്യാ ജ്ഞാനം ന സംശയഃ .
കൃതാദൗ ഹി തപഃശ്ലോഘ്യം ദ്ര വ്യധർമഃ കലൗ യുഗേ 54 .
കൃതേധ്യാനാജ്ജ്ഞാനസിദ്ധിസ്ത്രേതായാം തപസാ തഥാ .
ദ്വാപരേ യജനാജ്ജ്ഞാനം പ്രതിമാപൂജയാ കലൗ 55 .
യാദൃശം പുണ്യം പാപം വാ താദൃശം ഫലമേവ ഹി .
ദ്ര വ്യദേഹാംഗഭേദേന ന്യൂനവൃദ്ധിക്ഷയാദികമ് 56 .
അധർമോ ഹിംസികാരൂപോ ധർമസ്തു സുഖരൂപകഃ .
അധർമാദ്ദുഃഖമാപ്നോതി ധർമാദ്വൈ സുഖമേധതേ 57 .
വിദ്യാദുർവൃത്തിതോ ദുഃഖം സുഖം വിദ്യാത്സുവൃത്തിതഃ .
ധർമാർജനമതഃ കുര്യാദ്ഭോഗമോക്ഷപ്രസിദ്ധയേ 58 .
സകുടുംബസ്യ വിപ്രസ്യ ചതുർജനയുതസ്യ ച .
ശതവർഷസ്യ വൃത്തിം തു ദദ്യാത്തദ്ബ്രഹ്മലോകദമ് 59 .
ചാംദ്രാ യണസഹസ്രം തു ബ്രഹ്മലോകപ്രദം വിദുഃ .
സഹസ്രസ്യ കുടുംബസ്യ പ്രതിഷ്ഠാം ക്ഷത്രിയശ്ചരേത് 1.13.60 .
ഇംദ്ര ലോകപ്രദം വിദ്യാദയുതം ബ്രഹ്മലോകദമ് .
യാം ദേവതാം പുരസ്കൃത്യ ദാനമാചരതേ നരഃ 61 .

തത്തല്ലോകമവാപ്നോതി ഇതി വേദവിദോ വിദുഃ .

അർഥഹീനഃ സദാ കുര്യാത്തപസാ മാർജനം തഥാ 62 .

തീർഥാച്ച തപസാ പ്രാപ്യം സുഖമക്ഷയ്യമശ്നുതേ .

അർഥാർജനമഥോ വക്ഷ്യേ ന്യായതഃ സുസമാഹിതഃ 63 .

കൃതാത്പ്രതിഗ്രഹാച്ചൈവ യാജനാച്ച വിശുദ്ധിതഃ .

അദൈന്യാദനതിക്ലേശാദ്ബ്രാഹ്മണോ ധനമർജയേത് 64 .

ക്ഷത്രിയോ ബാഹുവീര്യേണ കൃഷിഗോരക്ഷണാദ്വിശഃ .

ന്യായാർജിതസ്യ വിത്തസ്യ ദാനാത്സിദ്ധിം സമശ്നുതേ 65 .

ജ്ഞാനസിദ്ധ്യാ മോക്ഷസിദ്ധിഃ സർവേഷാം ഗുർവനുഗ്രഹാത് .

മോക്ഷാത്സ്വരൂപസിദ്ധിഃ സ്യാത്പരാനന്ദം സമശ്നുതേ 66 .

സത്സംഗാത്സർവമേതദ്വൈ നരാണാം ജായതേ ദ്വിജാഃ .

ധനധാന്യാദികം സർവം ദേയം വൈ ഗൃഹമേധിനാ 67 .

യദ്യത്കാലേ വസ്തുജാതം ഫലം വാ ധാന്യമേവ ച .

തത്തത്സർവം ബ്രാഹ്മണേഭ്യോ ദേയം വൈ ഹിതമിച്ഛതാ 68 .

ജലം ചൈവ സദാ ദേയമന്നം ക്ഷുദ്വ്യാധിശാംതയേ .

ക്ഷേത്രം ധാന്യം തഥാऽऽമാന്നമന്നമേവം ചതുർവിധമ് 69 .

യാവത്കാലം യദന്നം വൈ ഭുക്ത്വാ ശ്രവണമേധതേ .

താവത്കൃതസ്യ പുണ്യസ്യ ത്വർധം ദാതുർന സംശയഃ 1.13.70 .

ഗ്രഹീതാഹിഗൃഹീതസ്യ ദാനാദ്വൈ തപസാ തഥാ .

പാപസംശോധനം കുര്യാദന്യഥാ രൗരവം വ്രജേത് 71 .

ആത്മവിത്തം ത്രിധാ കുര്യാദ്ധർമവൃദ്ധ്യാത്മഭോഗതഃ .

നിത്യം നൈമിത്തകം കാമ്യം കർമ കുര്യാത്തു ധർമതഃ 72 .

വിത്തസ്യ വർധനം കുര്യാദ്വൃദ്ധ്യംശേന ഹി സാധകഃ .

ഹിതേന മിതമേ ധ്യേന ഭോഗം ഭോഗാംശതശ്ചരേത് 73 .

കൃഷ്യർജിതേ ദശാംശം ഹി ദേയം പാപസ്യ ശുദ്ധയേ .

ശേഷേണ കുര്യാദ്ധർമാദി അന്യഥാ രൗരവം വ്രജേത് 74 .

അഥവാ പാപബുദ്ധിഃ സ്യാത്ക്ഷയം വാ സത്യമേഷ്യതി .

വൃദ്ധിവാണിജ്യകേ ദേയഷ്ഷഡംശോ ഹി വിചക്ഷണൈഃ 75 .

ശുദ്ധപ്രതിഗ്രഹേ ദേയശ്ചതുർഥാംശോ ദ്വിജോത്തമൈഃ .

അകസ്മാദുത്ഥിതേഽർഥേ ഹി ദേയമർധം ദ്വിജോത്തമൈഃ 76 .

അസത്പ്രതിഗ്രഹസർവം ദുർദാനം സാഗരേ ക്ഷിപേത് .

ആഹൂയ ദാനം കർതവ്യമാത്മഭോഗസമൃദ്ധയേ 77 .

പൃഷ്ടം സർവം സദാ ദേയമാത്മശക്ത്യനുസാരതഃ 78ബ്.

ജന്മാംതരേ ഋണീ ഹി സ്യാദദത്തേ പൃഷ്ടവസ്തുനി 78 .

പരേഷാം ച തഥാ ദോഷം ന പ്രശംസേദ്വിചക്ഷണഃ .

വിശേഷേണ തഥാ ബ്രഹ്മഞ്ഛ്രുതം ദൃഷ്ടം ച നോ വദേത് 79 .

ന വദേത്സർവജംതൂനാം ഹൃദി രോഷകരം ബുധഃ .

സംധ്യയോരഗ്നികാര്യം ച കുര്യാദൈശ്വര്യസിദ്ധയേ 1.13.80 .

അശക്തസ്ത്വേകകാലേ വാ സൂര്യാഗ്നീ ച യഥാവിധി .

തംഡുലം ധാന്യമാജ്യം വാ ഫലം കംദം ഹവിസ്തഥാ 81 .

സ്ഥാലീപാകം തഥാ കുര്യാദ്യഥാന്യായം യഥാവിധി .

പ്രധാനഹോമമാത്രം വാ ഹവ്യാഭാവേ സമാചരേത് 82 .

നിത്യസംധാനമിത്യുക്തം തമജസ്രം വിദുർബുധാഃ .

അഥവാ ജപമാത്രം വാ സൂര്യവംദനമേവ ച 83.

ഏവമാത്മാർഥിനഃ കുര്യുരർഥാർഥീ ച യഥാവിധി .

ബ്രഹ്മയജ്ഞരതാ നിത്യം ദേവപൂജാരതാസ്തഥാ 84 .

അഗ്നിപൂജാപരാ നിത്യം ഗുരുപൂജാരതാസ്തഥാ .

ബ്രാഹ്മണാനാം തൃപ്തികരാഃ സർവേ സ്വർഗസ്യ ഭാഗിനഃ 85 .

ഇതി ശ്രീശിവമഹാപുരാണേ വിദ്യേശ്വരസംഹിതായാം ത്രയോദശോഽധ്യായഃ 13 .

ശ്വേ

. ൭൦

. P.R. IYER 5.8.2024

"https://sa.wikisource.org/w/index.php?title=ശിവപുരാണമ്/സംഹിതാ_1_(വിശ്വേശ്വരസംഹിതാ)/

അധ്യായഃ_13&oldid=333709" ഇത്യസ്മാദ് പ്രതിപ്രാപ്തമ്

-